

СТОПАНСКА КОМОРА НА МАКЕДОНИЈА

ECONOMIC CHAMBER OF MACEDONIA

- Здружение на градежништвото, индустријата
на градежни материјали и неметалите –
Бр. 26-1887/1
27.12.2018 година
Скопје

Здружението на градежништвото, индустријата на градежни материјали и неметалите, по анализа на нацрт текстот на Предлог – законот за енергетска ефикасност објавен на страната на Единствениот национален електронски регистар на прописи (ЕНЕР) на 07.12.2018 година, ги дава следните:

ПРЕДЛОЗИ

по нацрт текстот на Предлог-законот за енергетска ефикасност

ПРЕДЛОГ: Од предложениот нацрт текст на Предлог-законот за енергетска ефикасност да се бришат одредбите кои се однесуваат на зградите/објектите, вклучувајќи ги и инсталационите системи, и истите да бидат уредени во Законот за градење. Останатиот дел од нацрт текстот, кој ги дефинира и уредува стратегиите, плановите, стимулациите, обврските на јавниот сектор и „големите претпријатија“, производителите, увозниците, дистрибутерите, транспортерите и продавачите на енергија и производи кои трошат енергија, како и другите ненаведени барања на директивата на ЕУ 2017/1369, со вклучување на предлозите за измените и дополнувања кои се предлагаат од стручната фела, да се регулира со Закон за енергетска ефикасност.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Според Здружението, законската регулатива за енергетската ефикасност, која се однесува на зградите/објектите, вклучувајќи ги и инсталационите системи, би требало да биде во рамките на Законот за градење. Заради постапката за донесување на закони, Законот за енергетска ефикасност треба да ја определи правната рамка и насоките на стратешко ниво, а деталите кои се однесуваат на оперативно ниво да се регулираат со подзаконски акти (правилници), со оглед дека постапките за донесување, изменување и дополнување на подзаконските акти согласно потребите и состојбите во практиката се поедноставни и се во надлежност на министерствата, во конкретниот случај Министерството за економија на Република Македонија.

Во таа насока, Здружението смета дека Законот за енергетска ефикасност во стратешка смисла треба да ги регулира и да наметнува обврски пред сè на субјектите од јавниот сектор, субјектите кои произведуваат, увезуваат, транспортираат, дистрибуираат и продаваат енергија, произведуваат или продаваат производи кои трошат енергија, пружаат услуги за зголемување на енергетската ефикасност, „големи претпријатија“, независно од кој сектор се, бидејќи истите се смета дека имаат особена општествена одговорност вклучително и во штедењето и ефикасното користење на енергијата, како и на државните органи по однос на донесување на стратегии, документи,

Association of
Balkan Chambers

Balkan Center for
Trade Promotion

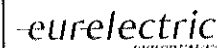
Business Support on Your Doorstep

Excellent
SME & Medium Enterprises

The Voice of European Banks

известувања, мерки за стимулирање на енергетската ефикасност и контрола на спроведувањето.

Енергетска ефикасност на објектите кои се проектираат, градат и реконструираат, независно од тоа дали се станбени или „индустриски и комерцијални“, по примерот на некои држави од регионот (Словенија, Хрватска, Црна Гора), треба да биде регулирана во Законот за градење, како прашање што е во надлежност на Министерството за транспорт и врски, со оглед дека проектирањето, ревизијата, надзорот и градењето се уредени во Законот за градење, а контролата над работењето на учесниците во градбата ја врши соодветна инспекциска служба во рамките на Министерството за транспорт и врски.

ПРЕДЛОГ: Да се предвиди обврската за вршење енергетски контроли од страна на фирми со Лиценца за вршење на енергетска контрола, за објектите на јавниот сектор со точно определен законски рок, во кој треба да бидат извршени.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Во развиениот свет оваа обврска е главниот фактор кој влијае на поттикнување на енергетската ефикасност и бенефитите од неа. Акцентот на законската регулатива пред се` треба да се однесува на обврските за енергетски контроли на јавните објекти.

ПРЕДЛОГ: Во Глава 5, именувана како „Енергетски контроли во индустријата и комерцијалниот сектор“, за големите претпријатија е предвиден член 15, Обврски на големите претпријатија, а останатите членови 16,17,18 и 19 се однесуваат на објектите во индустријата и комерцијалниот сектор, за кои според толкувањето на одредбите од страна на Здружението се воведуваат дополнителни лиценци и овластувања за енергетските контролори. Доколку ова толкување соодветствува со интенцијата на законодавецот, според Здружението член 16, член 17, член 18 и член 19 се неприфатливи и треба да се избришат.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: За сите енергетски контроли, фирмите со лиценци за вршење енергетска контрола преку енергетските контролори се обучени за користење на Правилникот за енергетска контрола („Службен весник на РМ“, бр. 94/2013; 18/2015). Негов составен дел е Методологијата одгоре - надолу и оддолу - нагоре, за мерење и верификација на заштедата на енергија при исполнување на предусловите од Директивата EU 2006/32/EK. Во содржината на Правилникот за енергетска контрола (страни 84-86) се посочени поднасловите кои се однесуваат на резиденцијален сектор, нерезиденцијален сектор, индустрија и транспорт, за кои контролорите имаа обуки и на кои се придржуваат при правење на енергетски контроли.

Во 2014 година беа обучени околу 280 енергетски контролори. Во 2017 година се одржаа дообуки на кои ги продолжија овластувањата околу 150 контролори. Енергетските контролори се инженери со најмалку 5 години работно искуство и компаниите со лиценца за енергетска контрола и стручен кадар од архитект, градежен инженер, машински инженер и електро инженер со сегашните овластувања, можат да одговорат на барањата за сите видови станбени, деловни и производни објекти што секако ги вклучува и сите „индустриски и комерцијални“ објекти“.

Во главата 5 се споменува и контрола на процеси. Процесите во индустрискиот сектор не треба да бидат опфатени со лиценци и овластувања за енергетска контрола. За контрола на процесите се потребни соодветни експерти, за секој процес посебно, и нив ги ангажираат

приватните компании за зголемување на профитабилноста, и без некој да им ја наметне обврската. Поради наведеното, се предлага процесите да се избришат од сите членови каде се наведени.

ПРЕДЛОГ: Во Предлог – законот за енергетска ефикасност, во членот 1, во ставот (1), алинеја 6), да се брише.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Енергетските контроли во индустријата и комерцијалниот сектор ги вршат фирмите со лиценца за енергетска контрола преку постоечките енергетски контролори кои се обучени низ досегашната обука, за „комерцијален сектор и индустрија“ и нема потреба од ова разграничување.

ПРЕДЛОГ: „енергетската ефикасност на зградите“ да се уреди во Закон за градење, а подзаконските акти и техничките нормативи да бидат во надлежност на Министерството за транспорт и врски (проектирање, ревизија, надзор и градба). При тоа, наведената формулација не е јасна дали се однесува на сите згради (градби, градежни единици) независно од нивната намена, или на згради (градби, градежни единици) кои не се користат во „индустријата и комерцијалниот сектор“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Во законските решенија на земјите од регионот не постои ваква поделба. Во хрватските прописи постои поделба на згради со „едноставни“ и „сложени“ системи, но не и поделба на згради на индустриски и комерцијални.

ПРЕДЛОГ: Во членот 2, во ставот (1), да се додаде нова алинеја 1), која гласи: „Намалување на енергетските потреби во Република Македонија преку применување на мерки за зголемување на енергетска ефикасност заради зголемување на енергетскиот интегритет, суверенитет и имунитет на земјата.“

Во алинеја 2) која станува алинеја 3), по втората точка да се додаде нова точка која гласи: „намалување на загадувањето и другите штетни влијанија врз животната средина;“

ПРЕДЛОГ: Во членот 3, во ставот (1), алинеја 22) да се измени и да гласи: „вкупна корисна греана подна површина“ ја означува подната површина на даден градежен објект или дел од градежен објект, каде енергијата се користи за загревање и/или ладење на просторот со регулирана влажност на воздухот, исклучувајќи ги негреаните простории како скалишниот простор, складишта и други негреани простории“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Предлогот има за цел да се избегне недоразбирање бидејќи, ако не се прочита дефиницијата, може погрешно да се разбере терминот. Корисна површина, според стручната фела, не се однесува автоматски на греана површина.

ПРЕДЛОГ: Во членот 3, во ставот (1), алинеја 23), дефиницијата за *големо претпријатие*, во смисла на Предлог-законот за енергетска ефикасност, да се поврзе и со потрошувачката на енергија, во контекст на голем потрошувач. Но, доколку обврските на големите претпријатија е предвидено да произлегуваат како нивна социјална одговорност, тогаш дефиницијата да остане, но да се појасни причината за обврската која им се наметнува.

ПРЕДЛОГ: Во членот 3, во ставот (1), алинеја 25), да се измени и да гласи: „Систем за управување со енергија“ е планирање и извршување на мерки и операции со кои се контролира производството и/или потрошувачката на енергија заради постигнување на енергетски ефикасна цел.“

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Предложената дефиниција во Предлог-законот не е сосема јасна. Се користи збор „елемент“ кој треба да се дефинира.

ПРЕДЛОГ: Во членот 3, во ставот (1), во алинејата 33), да се додаде: „термичка обвивка на зграда ја претставуваат интегралните елементи на зградата кои го разделуваат кондиционираниот од некондицираниот простор“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: „Термичка обвивка на зграда“ и „обвивка на зграда“ се различни поими. На пример: ѕидовите во подрумот, ако е загреан, се дел од термичката обвивка, но ако не е загреан се дел од обвивката, а не се дел од термичката обвивка.

ПРЕДЛОГ: Во членот 3, во ставот (1), алинеја 42), да се брише.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Енергетските контроли во „индустријата и комерцијалниот сектор“ ги вршат фирмите со Лиценца за енергетска контрола преку постоечките енергетски контролори кои се обучени, низ досегашната обука, за „комерцијален сектор и индустрија“ и нема потреба од ова разграничување.

ПРЕДЛОГ: Во членот 3, во ставот (1), во алинеја 49), да се прецизира терминот „добро“ во смисол на: апарат, објект или услуга.

ПРЕДЛОГ: Во овој закон да се дадат дефиниции и за:

- Потврда за усогласеност, која ќе гласи: „Потврдата за усогласеност е официјален документ кој се издава врз основа на проектната документација и е задолжителен дел од документацијата за добивање на одобрение за градење.“ Регулирана е со Законот за градење.
- Елаборат за енергетска ефикасност, која ќе гласи: „Елаборатот за енергетска ефикасност е документ кој се изработува во фаза на проектирање.“ Целта на овој документ е да се добие енергетски ефикасен објект. Регулиран е со Законот за градење.
- Извештај од енергетска контрола, која ќе гласи: „Извештај од енергетска контрола е официјален документ кој е резултат на спроведена енергетска контрола на објекти и градежни единици.“ Регулиран е со Правилникот за енергетска контрола („Службен весник на РМ“, бр. 94/2013; 18/2015).
- Извештај од енергетска контрола на големи претпријатија/потрошувачи, која ќе гласи: „Извештај од енергетска контрола на големи претпријатија/потрошувачи е официјален документ кој е резултат на спроведена енергетска контрола на големи претпријатија/потрошувачи.“

ПРЕДЛОГ: Во членот 4, во ставот (2), да се додаде алинеја 7) која гласи: „Подобрување на социјалниот статус на населението со намалени трошоци за енергија, зголемен комфор на живеење и престој“.

ПРЕДЛОГ: Во членот 7, по ставот (2), да се додаде нов став (3), кој гласи

„(3) Зградите кои се во сопственост и се користат од страна на единиците на локалната самоуправа мораат да ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики на згради пропишани согласно овој закон. За таа цел, единиците на локалната самоуправа се должни да ангажираат правни лица со лиценца за спроведување на енергетска контрола на зградите на секои три години и извештајот за спроведената енергетска контрола да го достават до Агенцијата (или Министерството). Советот на единиците на локалната самоуправа е должен да изготви годишен план за вршење на енергетски контроли кој е составен дел од Програмата за енергетска ефикасност.“

Дополнително, во членот 7 да се додаде информација за тоа врз основа на кој документ (правилник, упатство) се изготвува Програма за енергетска ефикасност.

ПРЕДЛОГ: Во членот 8, во ставот (1), во алинеја 1), да се додаде информација за тоа врз основа на кој документ (правилник, упатство) се изготвува Стратегија за реконструкција на згради.

Во истиот член, во ставот (1), во алинеја 6), да се додаде: „и негово јавно објавување на веб-страната на Министерството за економија.“

ПРЕДЛОГ: Во членот 10, ставот (1), да се измени и да гласи: „Зградите кои се во сопственост и се користат од страна на субјектите од јавниот сектор мораат да ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики на згради пропишани согласно овој закон. За таа цел, субјектите од јавниот сектор се должни да ангажираат правни лица со лиценца за спроведување на енергетска контрола на секои три години и извештајот за спроведената енергетска контрола да го достават до соодветната служба на локално или државно ниво.“

Ставот (2) да се измени и да гласи: „Врз основа на доставените извештаи за извршена енергетска контрола, Службата за општи и заеднички работи при Владата, во соработка со Министерството, подготвува и објавува список на зградите со вкупна корисна подна површина над 250м² кои не ги исполнуваат минималните барања за енергетски карактеристики и кои се во сопственост и/или се користат од страна на субјектите од јавниот сектор на државно ниво, со исклучок на зградите наведени во член 39 од овој закон.“

Во ставот (3), да се додаде: „Податоците за енергетските карактеристики се засновани на енергетските контроли на објектите, испорачани од фирми со Лиценца за вршење на енергетска контрола“.

Ставот (4) да се измени и да гласи: „За потребите за изготвување на списокот од ставот (2) од овој член, Службата за општи и заеднички работи при Владата доставува барање за доставување на извештај од спроведена енергетска контрола до соодветните субјекти од јавниот сектор на државно ниво, кои се должни да ги достават бараните извештаи во дадениот рок.“

Во ставот (5), „1%“ да се замени со „10%“. Овој предлог е со цел да се почувствува вистинско влијание на енергетската ефикасност во јавниот сектор.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Наведените предлози се со цел релевантно и стручно да се одредат „енергетските карактеристики“ и дали одреден објект „ги исполнува минималните барања за енергетски карактеристики на згради пропишани согласно овој закон“. Физичките и правните лица кои градат, продаваат или изнајмуваат згради, имаат законска обврска да ангажираат правно лице со лиценца за енергетска контрола, и Здружението смета дека и државата треба да ја има и почитува истата обврска.

Дополнително, Здружението смета дека е потребно да се дефинира крајниот рок за обезбедување на енергетски контроли и сертификати за енергетските карактеристики на јавните објекти кој не смее да е подолг од 3 години од донесувањето на овој Закон

ПРЕДЛОГ: Во членот 11, во ставот (1), да се додаде: „и енергетските контроли.“

Во ставовите (6) и (7), наместо „експерт или друштво“ како алтернатива да стои „да ангажираат правно лице со лиценца за вршење на енергетска контрола или да вработи овластен енергетски контролор“. Во ставот (9), да се додаде: „и да ги објавуваат на соодветната web – страна“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Сите ажурирани податоци мора да бидат достапни за јавноста.

ПРЕДЛОГ: Во членот 12, во ставот (3), после зборовите: „...годишни извештаи за енергетско управување и енергетски карактеристики на зградите и градежните единици,..“ да се додаде: „а врз основа на извештаите од спроведените енергетски контроли“

ПРЕДЛОГ: Во членот 13, во став (1), после зборовите: „при објавување на оглас за доделување на договор за јавна набавка на стоки и услуги“ да се додадат зборовите: „за зградите и градежните единици“, а после зборовите „потрошувачката на енергија на стоките и услугите“ да се додадат зборовите: „за зградите и градежните единици “.

ПРЕДЛОГ: Во членот 31, во ставот (3), точките 1), 2) и 3) да се изменат и да гласат:

- 1) „Преглед на националниот фонд за згради и градежни објекти за кои постојат извештаи за извршени енергетски контроли и згради за кои постои обврска за вршење на енергетски контроли;
- 2) Идентификување трошковно-ефективни пристапи за реконструкција кои се релевантни за видот на зградата и за климатската зона согласно извештаите од извршените енергетски контроли;
- 3) Политики и мерки за стимулирање на спроведување на енергетски контроли и трошковно ефективни значајни реконструкции на згради, согласно препораките дадени во извештаите од спроведените енергетски контроли“

ПРЕДЛОГ: Во членот 34, ставот (4), да се брише.

Во ставот (5), алинеја 4) и алинеја 5) се несоодветно дефинирани и треба да се избришат од сертификат за енергетски карактеристики на згради.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Оваа одредба треба да е уредена со подзаконски акт (правилник), а не со закон.

ПРЕДЛОГ: Членот 35, да се измени и да гласи:

„Министерот во согласност со министрите од областа на уредување на просторот и животната средина, во рок од три месеци по стапување на сила на овој закон носи правилник со кој се утврдува формата и содржината на сертификатите за енергетски карактеристики на зградите, објектите и градежните единици.“

Во правилниците да се доуреди поимот „интегрирана енергетска карактеристика на зграда“, дали се однесува на општи податоци наместо општи карактеристики на зградата, да се објасни на кои референтни вредности се однесува, како и да се преиспита дали е потребен податокот за верзијата на применетиот софтвер да биде наведен во сертификатот.

ПРЕДЛОГ: Членот 36, да се брише.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Оваа обврска треба да биде уредена во Правилникот за спроведување на енергетска контрола.

ПРЕДЛОГ: Членот 37, да се брише.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Оваа обврска би требало да се однесува на јавниот сектор, а не на приватниот, со оглед дека приватниот сектор тргнувајќи од аспект на економичноста во работењето прави анализи за најекономично греење и ладење по однос на инвестиција и трошоци на одржување.

ПРЕДЛОГ: Во членот 39, во ставот (1), во точка 4), да се избришат зборовите: „производни хали, индустриски згради,“ Точката 10), да се измени и да гласи: „10) производни хали, индустриски згради и згради кои не се греат или се греат на температури до +12°C“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Како згради, објекти и градежни единици кои се исклучени од обврски за енергетска контрола, потврда и сертификарање, се наведени и производни хали и индустриски згради независно од тоа дали се греат, ладат или вентилираат. Во Македонија, најзастапена е лесната индустрија како прехрамбената, текстилната, чевларската и слично. Сите овие производни хали и индустриски згради се греат и вентилираат, а се` почесто и ладат. Кај најголем дел од објектите, особено во ТИРЗ-овите, објектите трошат многу повеќе енергија за греење, ладење и вентилација, отколку за самите технолошки процеси. Воведување на обврска за проектирање и изградба на енергетски ефикасни индустриски и производни објекти значително би влијаело на вкупната потрошувачка на енергија.

ПРЕДЛОГ: Во членот 40, ставот (5), да се измени и да гласи: „Министерот донесува правилник за контрола на квалитетот на спроведените енергетски контроли и издадени сертификати за

енергетски карактеристики на згради во рок од 3 месеци од денот на стапувањето на сила на овој закон.“

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Според Здружението, испитувањето на квалитетот на извршените контроли треба да биде уредено со правилник кој ќе го донесе Министерството со оглед дека Министерството располага со поголеми капацитети од Агенцијата. Воедно, се предлага да се усвои решение кое го предвидува и хрватското право и при изработката на правилникот да се консултира стручното мислење на компаниите – членки на Здружението.

ПРЕДЛОГ: Насловот на членот 41, да се измени и да гласи: „Овластени енергетски контролори“

Содржината на членот 41, да се измени и да гласи: „Министерот донесува правилник за начинот и постапката за обука, спроведување на испитите и издавањето на овластувања за енергетски контроли во рок од 3 месеци од стапување на овој закон во сила.“

Членовите 42, 43 и 44, да се избришат.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Оваа проблематика да се регулира со подзаконските акти кои ќе бидат донесени за спроведување на законот. На овој начин би се обезбедила поголема флексибилност во измените на обврските неопходни заради следење на новите технички достигнувања, променети услови на работа и/или потреби на нови знаења.

ПРЕДЛОГ: Во членот 60, ставовите (2) и (3), да се бришат.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Според Здружението согласно горенаведената аргументација, не постои потреба за дополнителни лиценци и овластувања.

ПРЕДЛОГ: Во членот 61, по ставот (2), да се додаде став (3), кој гласи: „Согласно обврските од член 10 став (1) за просториите, зградите и градежните единици кои се во сопственост на субјектите од јавниот сектор, државните органи најдоцна во рок од две години од стапувањето на сила на овој закон, се обврзани да спроведат енергетски контроли и да прибават сертификат за енергетски карактеристики на истите.“

ПРЕДЛОГ: Во членот 66, ставот (4), да се брише.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Според Здружението, нема потреба од дополнителни видови на енергетски контролори од причина што сегашната програма вклучува енергетски контроли во индустрија (уредено во Правилникот за енергетска контрола, „Службен весник на РМ“ број 94 од 04.07.2013 година, страна 44 од 235).

ПРЕДЛОГ: Да се приспитаат висините на глобите, бидејќи се несоодветни со економските услови, особено за физичките лица. Во однос на правните лица Здружението смета дека глобите не треба да бидат линеарни, туку треба да бидат изразени во процент (1% или 2%) од приходот во претходната година и да се дефинираат како максимална вредност, а не фиксно.

ЗАКЛУЧОК: Здружението смета дека треба да биде вклучено во изготвувањето на законската регулатива која се однесува на енергетската ефикасност, особено на подзаконските акти - правилниците, уште од раната

фаза на нивната подготовка. Процесот на донесување на правилниците треба да е транспарентен и уште во фаза на креирање на регулативата да се организираат „think-tank“ – ови од стручни лица, експери и инженери кои се директно инволвирани во процесите, заради добивање на соодветна и практично применлива законска регулатива.

Претседател,
Андреа Серафимовски

